תלמוד בבלי · ראשונים · רי״ף · מפרשים · חידושי אנשי שם

חידושי אנשי שם על מנחות

רבי נתן נטע שפירא

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

חידושי אנשי שם על מנחות

רבי נתן נטע שפירא

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/חידושי-אנשי-שם-על-מנחות/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף א. 4
דף א: 4
דף ב: 4
דף ג. 4
דף ד: 5
דף ה. 5
דף ה: 5
דף ו. 5
דף ו: 6
דף ז. 6
דף ז: 6
דף ח: 6
דף ט. 6
דף יא. 7
דף יב. 7
דף יב: 8
דף יג. 8
דף יג: 8

דף א.

מהר"ם

הכי מייתי לה בגמ' פ' נערה שנתפתתה והכי קי"ל והכי מייתי להבה"ג והכי אי' בגמ' פרק זה בורר ופרש"י ודכתב לה מן האירוסין:

צ"ע דברי נימוקי יוסף דידיה אדידיה כי בפ' זה בורר הביא דברי המיי' בסתם שאין מטמאים אותה בע"כ והביא שם ראיה לדבריו:

דף א:

מהר"ם

כל אפי שוין דהקרובה לרבות אלא שסמך לה אשר לא היתה לאיש פליגי ר"מ ור"י דרשו לה מי שהוויתה ע"י איש ולהוציא מוכת עץ והקרובה כדאיתא לרבות את הארוסה ור' יוסי ור' שמעון דרשו הקרובה אדלבתריה דכתיב אשר לא היתה לאיש לומר לך הקרובה שרביתי לך זהו בשלא היתה לאיש שנתגרשה וממילא שמעת פרט לארוסה שהיתה לאיש ותנא דלעיל נמי דדרש הקרובה ולא ארוסה אאשר לא היתה סמיך והשתא פירוש אליו ולא הגרושה ה"פ ארוסה ונתגרשה לא נתמעטה מאשר לא היתה דהשתא חזרה ולא היתה וקורא אני בה הקרובה אליו:

ד"ת

קשה לי[1] דמאי ענין זה לזה התם מיירי בבעל והכא באח:

ש"מ נ"א משום דאיכא הכא מצוה להטמא לקרובים והוה אמינא דספיקא לחומרא ויטמא קמ"ל:

דף ב:

ד"ת

בתוס' נדה סוף דם הנדה מפרש למה נקרא בית הפרס תנ"י:

דף ג.

מהר"ם

נ"ל שדעת רש"י ז"ל דהאי לא ירבה ולא ימעט מלתא באפי נפשה לאוסופי אדלעיל

[1] וכן כתב הגאון בעל חוות יאיר צל"ע על מ"ש צ"ע דלעיל מיירי לענין טומאה לשארו וכאן על לאחותו ועיין בהרא"ם ובהגהת מהר"ם בגליון הרי"ף שהוסיף מקום עיון [ועי' במעדני יו"ט על הרא"ש ה"ק סי' ה']:

דאפי' אח' אם הדף קצרה לא יעשה א"נ ג' והדף רחבה לא יעשה ולא מיסב לטעמא דפחות או יותר לא יעשה:

דף ד:

מהר"ם

באשר"י מביא וגורס על הקלף במקום נטישתן ופי' במקום הפשטתו דהוי לצד הבשר:

דף ה.

מהר"ם

לשון תוס' ואע"ג דבעלמא מקרי סתומה כה"ג לא חיישינן גבי מזוזה כיון דהטעם משום דאין זה מקומה ומתיישב בכך דלא קשי' ההיא דירושלמי מתלמוד שלנו אליבא דרב מ"ר עכ"ל תוס':

ע"מ שהנייר שבין שיטה לשיטה שלי מהו כו':

דף ה:

ד"ת

ק"ל לפי זה איך נהגו כל העולם לסדר כל הספרים בהיכל מעומד וגם לפרש"י ז"ל התפילין [2]אם מניחן בכתיבה מעומד:

מהר"ם וד"ת [וב"ח]

וכך היו מזוזות של רבינו מאיר מרוטנבורג כמין נו"ן כפופה:

ואע"ג דלגבי פתח מערבי לא הוי ימין כניסה ועיין במרדכי:

דף ו.

מהר"ם

נ"ל דהאי ולהכי קרי ליה כו' ול"נ איפכא אין זה לשון רש"י אלא לשון המעתיק ושקשה לו על פרש"י שאם עיקר עשיית הפתח הזאת ליכנס בו מן הקיטונית דרך בית שער לגינה אין זה קרוי מגינה לבית אלא מבית לגינה לכן הגיה פרש"י ופירש מגינה לבית שעיקר פתח זו עשוי לצאת בו מן הגינה אל הקיטונית:

[2]צ"ל הם מונחות בבתים מעומד.

דף ו:

ד"ת ומהר"ם

אבל גבי הקדש דכתיב ויסף חמישית כסף ערכך עליו כי נמי שקלת וי"ו דויסף ושדית אחמישי' ה"ל חמישיתו ופריך רש"י ולוקמה באמצע תיבה ה"ל חמישיותו ותירץ לא אשכחן גורעין ומוסיפין להפסיק את התיבה אלא או בראשה או בסופה:

דף ז.

מהר"ם

מימרא דרב חנינא הוא בפ' השולח ולא גרסי' בה כתבן מין ישרף ותני חדא יגנז ולא איירי אלא לענין פסולא בלבד אם כתבן מין מסור ועבד כו' והך דכתבו מין ישרף הוא מימרא דרב נחמן ובס"ת והכי גרסי' התם אמר רב נחמן נקטינן ס"ת שכתבן מין ישרף ולא גרסי' יגנז לגבי מין בכל ההיא שמעתתא אלא לענין כתבן כותי או נמצא ביד מין והכי מייתי לה רב אלפס לעיל בסוף הלכות ס"ת ובגמ' פרק השולח ודרב חנינא השמיטה שם וצ"ע:

דף ז:

מהר"ם

בגמרא ואשר"י ומרדכי גורס איפכא וזה כנגד זה לא אמרן אלא בחדתא אבל בעתיקתא לית לן בה ופרש"י כגירס' זו מוכיח:

בגמ' ואשר"י גרסינן איפכא כל היכא דכי מיתלי לה בשילחא והדר חלים עתיקתא ואידך חדתא וא"כ כל היכא דמיתלי במיתנא אתייא אבתריה חדתא ואידך עתיקא וכן מוכיח פרש"י והכי איתא לגירסא במרדכי [וכ"כ הב"ח]:

דף ח:

מהר"ם

הלכך חה"מ דליכא שמור בעשיית מלאכה חייב בתפילין:

דף ט.

מהר"ם

גי' וישן קשה לישבו דר"א נמי לא אשכחן דשרי אם לשומרן אלא להניח דעלה קאי

ועוד דמסיק טעמיה דרב אשי דאית ליה הלכה ואין מורין כן ומ"ט (הלכה) ישן בהן ויש ליישב וישן בהם שינת עראי דשרינן לקמיה:

דף יא.

ד"ת

וא"ת אמאי לא דרשי' הכא כל דאיתנהו בלא תלבש איתנהו בגדילים דומיא דקדוש היום ומצה שהם חייבות מטעם היקשא דהא דרשינן סמוכים במשנה תורה לכ"ע ותירץ הרמב"ן משום דהיקשא דמצה וקידוש היום לא איצטריכא היקשא דקרא אלא לחייב נשים אבל הכא הא דרשינן הני סמוכים להתיר כלאים בציצית ולכן דין הנשים נניח אותו לפי כללנו דכל מ"ע וכו' וליכא לאקשויי דאין היקשא למחצה דלא אמרינן אין היקשא למחצה אלא לענין שילמד עליון מתחתון והתחתון מעליון על דרך הרי זה בא ללמד ונמצא למד ואע"ג דמהיקשא דלא תאכל עליו חמץ ילפינן נמי (דנשים חייבות) [דמצה באה דוקא מחמשת המינים] מיהו אפשר דעיקר היקשא לא בא רק לחייב נשים דדין חמשת המינין אף בלא היקשא ידעינן ליה דלחם עוני אמר רחמנא ולא מיקרי לחם אלא חמשת מינין ודוחק ובתוספות פ"ק דיבמות מאריך בזה:

דף יב.

מהר"ם

לשון הגהות מיי' מר"מ מייתי ראיה אע"ג דרבנן פליגי עליה משום דהלכה כר"מ בגזירותיו עכ"ל ובספר יראים ובנימוקי יוסף גרס איפכא ר"מ אומר יתפור וחכ"א לא יתפור וניחא טפי:

תמיהני אם לא ראה הרב פירש"י שפירש ובלבד שלא תהא מופסקת שיהו כל חוטיה שלמים ושמא על פירש"י נסתפק מה חידוש אתא לאשמועי' ומיהו ה"ר יוסף קרא בנימוקיו לא"ח סי' ט"ו כתב ז"ל משמע דאיצטריך למתני משום דסד"א אע"פ שנפסק בעודו בכנף הראשון כיון שנשתייר בו כדי עניבה היה כשר בעודו שם גם כשקבעו בכנף שני ליתכשר קמ"ל כיון דתחילת קביעתו בכנף זה הוי בחוט מופסק אע"פ שיש בו כדי עניבה פסול עכ"ל:

דף יב:

מהר"ם

נ"ל שדורש ציצית שני חוטין פתיל שני חוטין הרי ארבע וגדילין האמור במשנה תורה בא להוסיף עליהם כמותם עוד שני גדילים:

וכן פר"י בסוף ב"ק וכ"כ הרשב"א והביאו ר' יוסף קארו בנימוקיו לא"ח סי' יא:

דף יג.

מהר"ם

בסמ"ג ובאשר"י וכן גי' התוס' ספרים ומזוזות יש להן בדיקה ונקחין מכל אדם וכן הוא במרדכי:

דף יג:

מהר"ם

דחד שינויא הוא דמרבינן מהכנף מין כנף צמר לבן במקום צמר תכלת והיכא דהוי תרי שינויי פשתן לבן במקום צמר ותכלת כולי האי ליכא למימר דמרבינן מהכנף מין כנף הלכך אפילו בסדין ליכא למרביה מהכנף מין כנף דכי רבי רחמנא מין כנף במקום תכלת הוא דרבי: